

KONTRATË BINJAKËZIMI

Përkrahje për Statistikat**Kosovë****RAPORT MBI MISIONIN**

**Përkrahje në përmirësimin e Regjistrimit Statistikor të Bizneseve:
Rishikimi i procedurave dhe diskutimi i grupeve të ndërmarrjeve
Komponenti nr 3.5.6**

Misioni i udhëhequr nga
Steen Eiberg-Jørgensen, Statistikat e Danimarkës dhe
Søren Netterstrøm, Statistikat e Danimarkës
14-18 Dhjetor 2015

IPA 2012

Emri, adresa, emaili i autorit

*Søren Netterstrøm
Statistics Denmark
Farverstræde 6
DK-4850 Stubbekøbing
Denmark
Tel: +45 5444 0475
Email: sne@viv.dk*

*Steen Eiberg-Jørgensen
Statistics Denmark
Sejrøgade 11
DK-2100 Københav Ø
Denmark
Tel: +45 3917 3846
Email: sej@dst.dk*

Përmbajtja

1. Komentet e përgjithshme	4
2. Gjendja aktuale	4
3. Ndryshimi potencial i numrave të regjistrimit	4
4. Apliakcioni Excel	4
5. Aplikacioni online	5
6. Njësitë lokale	5
7. KAU – Njësia mbi llojin e aktivitetit	5
8. Kodi i aktivitetit, aktivitetet përcjellëse	6
9. Azhurnimi i aktivitetit kryesore	6
Grupet e Ndërmarrjeve	6
11. Misioni i radhës	7
Aneksi 1. Termat e Referencës	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Aneksi 2. Personat e takuar	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

Shkurtesat

GSBPM	Modeli i përgjithshëm i procesit të prodhimit statistikor
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
ARBK	Agjencia e Regjistrimit të Bizneseve Kosovare
NACE	Nomenklatura e veprimtarive ekonomike, rev.2
RSB	Regjistri Statistikor i Bizneseve
SBS	Statistikat Strukturore të Ndërmarrjeve
SIDA	Agjencia Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar
SQL	Structured Query Language
STS	Statistikat Afatshkurtra
ATK	Administrata Tatimore e Kosovës
TeR	Termet e Referencës
TVSH	Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

1. Komentet e përgjithshme

Ky raport mbi misionin është përgatitur në kuadër të Projektit të Binjakëzimit „Përkrahje për Statistikat”. Ky është misioni i nëntë, që i kushtohet Regjistrimit Statistikor të Bizneseve (RSB) në kuadër të komponentit 3 të projektit.

Ky mision është marrë me rishikimin e përgjithshëm të procesit të krijimit të njësive statistikore në RSB, diskutimin për nevojën për Grupet e Ndërmarrjeve, dhe trajtimin e njësive mbi llojin e aktivitetit.

Janë diskutuar njësitë lokale (dhe njësitë lokale mbi llojin e aktivitetit) dhe burimet potenciale për përmirësimin e njësive lokale, së paku për ndërmarrje të mëdha.

Më pas është rishikuar skica e dytë e aplikacionit Windows për kërkim dhe azhurnim. Në fund, është zgjeruar procedura e azhurnimit për të mundësuar përdorimin e adresave nga ATK pasi duket të jetë e cilësisë më të lartë sesa adresat nga ARBK-ja.

Konsulentët dëshirojnë të falënderojnë të gjithë zyrtarët dhe personat e takuar, për mbështetjen dhe informacionet e vlefshme që kanë dhënë, gjë që ka lehtësuar shumë punën e tyre gjatë qëndrimit në Kosovë.

Këndvështrimet dhe vëzhgimet e paraqitura në këtë raport janë ato të konsulentëve dhe jo domosdoshmërisht përpunet me këndvështrimet e BE-së, ASK-së apo Statistikave të Danimarkës.

2. Gjendja aktuale

Azhurnimi me të dhënat mbi qarkullimin nga ATK-ja ka hasur në disa problem, që janë zgjidhur gjatë misionit. Kalkulimi i gjendjes së Aktivitetit për Ndërmarrjet bazuar në aktivitetin e raportuar (Qarkullimi ose punësimi) është zgjeruar për të bërë dallimin midis vitit aktual dhe vitit të kaluar. Është vërejtur që disa korporata të mëdha prodhojnë vetëm raporte vjetore.

3. Ndryshimi potencial i numrit të regjistrimit

Projekti mbi krijimin e një numri të vetëm regjistrimi ka dorëzuar raportin e tij final.

Z. Kastrati ka marrë pjesë në takimin, ku është prezantuar raporti, dhe, sipas tij, nuk duket që ky raport do të sjellë ndonjë ndryshim.

4. Aplikacioni Excel

ASK-ja ka bërë disa zgjerime në aplikacionin Excel. Është planifikuar të ofrohet një version me disa kufizime në qasje, që të jetë në dispozicion për përdoruesit e RSB-së, kryesisht Llogaritë Kombëtare.

5. Aplikacioni online

Z. Kastrati ka paraqitur punën e tij rreth aplikacionit. Rezultatet e arritura janë impulsive por nuk kanë përfunduar akoma. Bashkë me ekspertët, janë bërë disa ndryshime të vogla dhe janë dhënë sugjerime për punën e mëtejme. Gjithashtu, është diskutuar shembulli danez.

Pasja e një aplikacioni online do të jetë e rëndësishme për të kontrolluar dhe përmirësuar të dhënat për ndërmarrjet e mëdha dhe rastet e tjera, që kanë nevojë për një vështrim më të afërt. Aktualisht kjo duhet të mbështetet në pyetjet ad hoc në databazë, dhe, për të marrë një pasqyrë mbi njësitë komplekse, mund të marrë shumë kohë dhe të jetë e vështirë.

6. Njësitë lokale.

Burimi për njësitë lokale janë burimet administrative të njësive ligjore lokale dhe, nëse janë më shumë se 10 punëtorë ose pjesë e statistikave të ASN-së, do të kërkohen të dhëna për njësitë lokale mbi llojin e aktivitetit dhe punëtorët.

Të dhënat nga ARBK-ja nuk janë të cilësisë së lartë dhe janë krijuar shumë njësi lokale. Po ashtu ka shumë probleme rreth regjistrimit të adresës. Mirëpo, regjistri i adresave tashmë është krijuar dhe kjo do ta lehtësojë krijimin e njësive lokale.

Ekspertët rekomandojnë të merret parasysh përdorimi i njësive lokale të krijuara ose të verifikuara përmes anketave, të cilat janë në dispozicion, dhe të tjerat të vazhdojnë me njësitë lokale siç merren nga ARBK-ja. Kur përdoren njësitë e ASK-së, azhurnimi nga ARBK-ja duhet të bllokohet.

Kodet e aktivitetit nga njësitë lokale, të aprovuara nga ASK, normalisht do të jenë pjesë e kodeve të aktiviteteve në nivel të ndërmarrjes.

Vendimet për njësitë lokale janë:

- Njësitë lokale nga ARBK-ja, që nuk janë aprovuar nga ASK, injorohen (gjithmonë një njësi lokale që korrespondon me ndërmarrjen)
- Njësitë lokale të aprovuara/krijuara nga ASK duhet të përdoren
- Mund të ketë më shumë se një njësi lokale (LKAU) në një adresë, nëse është e mundur të merren informatat (punëtorët) në atë nivel
- Nëse aktiviteti > 10 % e aktivitetit të ndërmarrjes, kodi i aktivitetit do të regjistrohet në ndërmarrje
- Njësitë lokale që nuk janë pjesë e anketës për dy vite, nuk janë me të aprovuara/mirëmbajtura nga ASK
- Kur Regjistri i ri i Adresave përdoret nga ARBK, duhet të përdoret për të pastruar regjistrin e Njësive Lokale që nuk janë aprovuar në të njëjtën adresë
- Identifikimi i adresës rekomandohet të jetë pjesë e RSB-së

7. KAU – Njësitë mbi llojin e aktivitetit

Është e mundur të krijohen njësitë mbi llojin e aktivitetit nga aktiviteti i Ndërmarrjeve ose sipas njësive lokale. Ekspertët bashkë me Z. Kastrati kanë vendosur të përdorin dy metodat për RSB-në në Kosovë.

KAU është krijuar

- Nga Njësitë Lokale nëse Njësitë Lokale janë aprovuar nga ASK
- Nga Ndërmarrjet nëse Njësitë Lokale nuk janë aprovuar nga ASK

8. Kodi i aktivitetit, aktivitetet ndihmëse

Z. Kastrati dhe ekspertët kanë biseduar në lidhje me definimin e aktiviteteve ndihmëse. Aktivitete ndihmëse në Danimarkë regjistrohen me aktivitetin kryesor. Nëse disa vende, aktivitetet ndihmëse regjistrohen në njësinë lokale, dhe asnjëherë si aktivitet në ndërmarrjen.

Njësia lokale mund të ndryshojë statusin nga njësia ndihmëse në ndërmarrje lokale me aktivitet tjetër. Kjo ndodh nëse keni informata /vlerësim që së paku 30% e prodhimit është shitur sipas normës së tregut për klientët e tjerë. 30% e bën të mundur që njësia të mbijetojë pa aktivitetin kryesor të ndërmarrjes.

9. Azhurnimi i aktivitetit kryesor

RSB ka azhurnuar aktivitetin kryesor të ndërmarrjeve nga prodhues të ndryshëm të statistikave dhe nga anketa e RSB-së. Si duhet të veprojmë nëse këto ndërmarrje azhurnohen nga burimet administrative. Ekspertët këshillojnë të mbyllën këto njësi dhe të mos azhurnohen sepse duket se cilësia e kodeve të aktiviteteve nga burimet administrative nuk është shumë e lartë.

Por, ekspertët sugjerojnë që kjo mbyllje e informative të bëhet për një periudhë në bazë të madhësisë.

- Njësitë që janë të mëdha dhe gjithnjë pjesë të statistikave, janë të mbyllura. Mund të jenë pjesë e anketsë së RSB, nëse kanë ndryshuar aktivitetin në sistemin administrativ
- Njësitë, që marrin pjesë vetëm mbi bazën e mostrës, sipas ekspertëve, mund të azhurnohen automatikisht me kodin administrative të aktivitetit, nëse bëhet azhurnimi pas 4-5 vitesh, nëse nuk janë pjesë e statistikave për atë periudhë.

10. Grupet e Ndërmarrjeve

Puna rreth definimit të grupeve është bërë pjesërisht për të azhurnuar Regjistrin e Grupeve të Eurostat EGR me të dhëna mbi grupet multi etnike, dhe pjesërisht për të shikuar nëse përdorimi i ndërmarrjeve komplekse mund të paraqesë një pasqyrë më të mirë të ekonomisë së Kosovës.

Ekspertët kanë shqyrtuar së bashku me Z. Kastrati, regjistrin e pronarëve të njësive ligjore. Në parim, grupet në Kosovë janë pjesë shumë e vogël e ekonomisë në përgjithësi dhe, në raport me resurset e limituara, nuk ka sens të shpenzohet kohë në krijimin e ndërmarrjeve komplekse.

- 600 pronarë që posedojnë > 1 njësi Ligjore
- 15 pronarë që posedojnë > 2 njësi Ligjore
- Maksimumi deri 7 njësi Ligjore

Z. Kastrati na ka informuar që vitin e ardhshëm do të ketë një fondacion në përkrahje të anketës mbi Grupet. Ekspertët kanë sugjeruar të dizajnohet kjo anketë që të kontrollojë cilësinë e burimeve administrative. Rezultati i anketës mund të nënkuptojë, që në RSB duhet të zgjerohet modeli i të dhënave për të përfshirë strukturën e grupit, ose të jetë e mundur të regjistrohen pronarët. Nuk ka indikacione që ka shumë korporata të mëdha, kështu që gjëja më e rëndësishme ndoshta është që të ketë cilësi të mirë të të dhënave lidhur me pronarët e Njësive Ligjore, që shkëmbehet me EGR në rast të pronësisë së huaj.

11. Misioni i radhës.

Misioni i radhës, i udhëhequr nga Søren Netterstrøm është caktuar të mbahet nga data 18 Janar 2016.

Gjatë këtij misioni do të vazhdohet puna në aplikacionin online dhe rreth Njësive Lokale.

Aneksi 1. Termat e Referencës

Projekti i Binjakëzimit i BE-së KS12 IB ST 01 Përkrahje për Statistikat

Termat e Referencës:

Komponenti 3: Statistikat e Biznesit

Aktiviteti 3.5.6: Përkrahja në përmirësimin e Regjistrisë Statistikore të Bizneseve: Rishikimi i procedurave dhe diskutimi i grupeve të ndërmarrjeve

Orari:

TeR –data e përgatitjes: 1 Dhjetor 2015

Fillimi / fundi i aktivitetit: 14-18 Dhjetor 2015

Koha e raportimit: 23 Dhjetor 2015

Rezultatet obligative të komponentit:

Rezultatet obligative	Intervenimi logjik	Standardet	Burimet e informacionit	Supozimet
Rezultati obligativ 3.5	Përkrahje në përmirësimin e Regjistrisë Statistikore të Bizneseve (RSB)	<ul style="list-style-type: none"> Raporti i misionit, që paraqet fushat më të rëndësishme të veprimt, për përmirësimin e regjistrisë të bizneseve, i publikuar në webfaqen e projektit Afati kohor dhe harta rrugore për përmirësim, të përcaktuara Rekomandimet për procedurat e reja për të siguruar përditësimin e RSB-së nga burimet që janë në dispozicion Drafti i tabelës korresponduese midis NACE Rev 1.1 dhe NACE Rev 2., i përditësuar Tabela korresponduese midis NACE Rev 1.1 dhe NACE Rev 2, e finalizuar 	<ul style="list-style-type: none"> Raportet tremujore të Binjakëzimit Raportet e Misionit Harta rrugore Afatet kohore 	<ul style="list-style-type: none"> Kapaciteti i mjaftueshëm i absorbimit Numër i vogël i stafit i involvuar në implementim Stafi punon në realizimin e detyrave, që lidhen me projektin, në mes të misioneve Termat e referencës, të përpiluara me kohë, që paraqesin në detaje detyrat, rezultatet e pritura, pjesëmarrësit në aktivitet dhe agjendën

Subjekti / qëllimi i aktivitetit: aktiviteti: 3.5.6

Ky mision është vazhdim i misionit të kaluar mbi RSB, në Tetor të vitit 2015. Misionet mbi RSB janë planifikuar të mbahen çdo dy muaj deri në fund të projektit.

Misioni do të udhëhiqet nga dy konsulentë, Steen Eiberg-Jørgensen dhe Søren Netterstrøm. Steen Eiberg-Jørgensen, i cili është shef i RSB në Danimarkë, do të merret me vlerësimin e punës së përfunduar deri tani dhe diskutimin e grupeve të ndërmarrjeve.

Çështjet e tjera do të përfshijnë aplikacionin online dhe përmirësimin potencial të aplikacionit Excel.

Rezultatet e pritura të aktivitetit 3.5.6:

Raporti i misionit – përshkrimi i progresit, i realizuar gjatë misionit të fundit.

Vlerësimi i punës së kryer deri tani

Diskutimet për grupet e ndërmarrjeve

Rishikimi i afateve kohore

Sugjerimet për Termat e Referencës për aktivitetet e tjera mbi RSB.

Stafi i ASK-së:

Z. Muhamet Kastrati, Menaxher i Databazës, muhamet.kastrati@rks-gov.net

Ekipi i Projektit të Binjakëzimit i ASK-së:

Udhëheqës i Projektit në ASK, Z. Ilir T. Berisha, Drejtor i Statistikave Ekonomike dhe Llogarive

Kombetare, Ilir.T.Berisha@rks-gov.net

Homologu i RTA, Znj. Teuta Zyberi, Zyrtare e Lartë për Marrëdhënie me Jashtë, teuta.zyberi@rks-gov.net

Ekspertët e vendeve anëtare:

Z. Søren Netterstrøm, Ekspert i Statistikave të Biznesit, Statistikat e Danimarkës, sne@viv.dk

Z. Steen Eiberg, Zëvendës Shef i Divizionit (RSB), Statistikat e Danimarkës, sej@viv.dk

Ekipi i Projektit të Binjakëzimit:

Z. Per Knudsen, RTA, pkn@dst.dk

Znj. Nora Zogaj, Asistente, zogaj.nora@gmail.com

Përshkrimi i historikut për aktivitetin

Ky mision është i bazuar mbi planin e përgatitur nga ekspertët e vendeve anëtare dhe eksperti i ASK-së gjatë misionit të fundit.

Aktivitetet, që duhet të ndërmerren si përgatitje për misionin:

- Të gjitha raportet e Komponentit 3 Statistikat e Biznesit mund t'i gjeni në dst.dk/kosovo

Aktivitet e pritura janë:

- Përcjellja e aktiviteteve nga misioni i fundit
- Vlerësimi i punës së kryer deri tani
- Diskutimi për grupet e ndërmarrjeve
- Zhvillimi i mëtejshëm i databazës

Rezultatet e pritura:

- Raporti i misionit – sipas modelit për raportim
- Rekomandimet për grupet e ndërmarrjeve
- Plani i detajuar për aktivitetet tjera të kompletohet, sa i përket RSB-së në Kosovë nga ana e programit të binjakëzimit

Aneksi 1. Programi, - Dhejtor 2015

Dita	Vendi	Koha	Ngjarja
1	ASK	09.00	ASK: Gjendja aktuale e RSB
		10:30	Pushim për kafe
		11:00	Planifikimi javor. Vlerësimi i RSB dhe punës së kryer. Diskutimi për grupet e ndërmarrjeve
		12:00	Dreka
		13:30-15:30	Vlerësimi i RSB dhe punës së kryer Diskutimi për grupet e ndërmarrjeve
2	ASK	09:00-16:00	Vlerësimi i RSB dhe punës së kryer Diskutimi për grupet e ndërmarrjeve
3	ASK	09:00-16:00	Puna rreth RSB
4	ASK	09:00-16:00	Puna rreth RSB
5	ASK	09:00	Shkrimi i raportit
		10:00	Takim mes ekspertëve, udhëheqësit të komponentit dhe RTA
		10:30	Pushim për kafe
		10:00	Shkrimi i raportit
		12:00	Dreka
		13:00	Shkrimi i raportit

Aneksi 2. Personat e takuar

Stafi i ASK-së:

Z. Muhamet Kastrati, Menaxher i Databazës, muhamet.kastrati@rks-gov.net

Ekipi i Binjakëzimit i ASK-së:

Udhëheqës i Projektit Mr. Ilir T. Berisha, Drejtor i Statistikave Ekonomike dhe Llogaritë Kombëtare, Ilir.T.Berisha@rks-gov.net

Ekspertët e vendeve anëtare:

Z. Steen Eiberg-Jørgensen, Zëvedës Shefi i Divizionit (RSB), Statistikat e Danimarkës, sej@viv.dk

Z. Søren Netterstrøm, Ekspert i Statistikave të Biznesit, Statistikat e Danimarkës, sne@viv.dk

Ekipi i Projektit të Binjakëzimit:

Z. Per Knudsen, RTA, pkn@dst.dk

Znj. Nora Zogaj, Asistente, zogaj.nora@gmail.com